

STEUNPUNT ECONOMIE EN ONDERNEMEN
Vlamingenstraat 83/3550
B-3000 Leuven, Belgium

STORE-24-006

Kernindicatoren 2023

De Blauwe Cluster

Dieter Van Esbroeck^{a,b} en Astrid Volckaert^{*a,b}

^a*Steunpunt Economie en Ondernemen*

^b*Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving (VIVES), Faculteit Economie en
Bedrijfswetenschappen, KU Leuven*

16 april 2024

**STEUNPUNT
ECONOMIE &
ONDERNEMEN**

Vlaanderen
is economie, wetenschap
& innovatie

* © ECOOM-STORE en KU Leuven (2024). De resultaten in dit rapport geven de mening van de auteur(s) weer en niet deze van de Vlaamse Overheid: de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaams Gewest is niet aansprakelijk voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de in deze mededeling of bekendmaking opgenomen gegevens.

Kernindicatoren 2023 - De Blauwe Cluster (24-006)

ECOOM-STORE adviseert de Vlaamse overheid met fundamenteel en toegepast onderzoek naar speerpuntclusters, economisch beleid en ondernemen in Vlaanderen. Binnen de pijler A “Clusters” brengen onze onderzoekers de speerpuntclusters in Vlaanderen in kaart en creëren nieuwe inzichten voor het clusterbeleid in Vlaanderen. Daartoe worden jaarlijks kernindicatoren berekend.

Kernindicatoren	
Aantal ondernemingen (A):	aantal ondernemingen die lid zijn van de cluster.
Aantal groepen (G):	de groep bevat alle btw-nummers van bedrijven die eenzelfde Global Ultimate Owner (GUO) hebben.
Tewerkstelling (VTE):	tewerkstelling binnen de ondernemingen die lid zijn van de cluster, uitgedrukt in voltijds equivalenten (VTE). netto toegevoegde waarde van de ondernemingen die lid zijn van de cluster, uitgedrukt in 1000 euro.
Netto toegevoegde waarde (TW):	de netto toegevoegde waarde van ondernemingen is de omzet verminderd met de aangekochte goederen en diensten, en verminderd met de afschrijvingen.
Arbeidsproductiviteit (AP):	arbeidsproductiviteit is de toegevoegde waarde per werknemer, uitgedrukt in 1000 euro per VTE.
Totale factorproductiviteit (TFP):	de toegevoegde waarde die een bedrijf kan produceren met een bepaalde hoeveelheid arbeid en kapitaal.
Arbeidskosten per eenheid product (ULC):	de arbeidskosten per geproduceerde eenheid output.
Investeringsratio (I):	het aandeel van het kapitaal dat wordt gebruikt in nieuwe investeringen.
Solvabiliteitsratio (SR):	een maatstaf voor het vermogen van een onderneming om aan haar schuldverplichtingen op lange termijn te voldoen.
Current Ratio (CR):	een maatstaf voor het vermogen van een onderneming om haar schuldverplichtingen op korte termijn te voldoen.
EBITDA:	de winst voor aftrek van rentekosten, belastingen, afschrijving en afboekingen, uitgedrukt in 1000 euro.
Aantal Patentbedrijven (PO):	aantal ondernemingen die 1 of meerdere patenten hebben aangevraagd in het referentiejaar.
Aantal Patentaanvragen (P):	het totaal aantal patenten dat aangevraagd wordt door ondernemingen in het referentiejaar.
O&O intensiteit (O&OI):	O&O uitgaven door bedrijven in de cluster als aandeel van omzet in het referentiejaar.
O&O uitgaven (O&OU):	totale interne O&O uitgaven (miljoen EUR) door bedrijven in de cluster in het referentiejaar.
O&O personeel (O&OP):	totaal O&O personeel (VTE) tewerkgesteld door bedrijven in de cluster in het referentiejaar.

De kernindicatoren zijn berekend op basis van de lijst van ondernemingen die bij aanvang van het jaar lid zijn van de cluster, en worden vergeleken (%) ten opzichte van de Vlaamse economie.
> de economische kernindicatoren 2023 betreffen dus de ondernemingen die begin 2023 lid zijn van de cluster, en zijn berekend op basis van hun jaarrekening in 2022. Voor de meeste bedrijven geeft dit de situatie weer op 31/12/2022.
De economische indicatoren hebben betrekking op de meest recente jaarrekening van bedrijven. Enkel bedrijven met tewerkstelling in Vlaanderen worden meegenomen.
De berekende indicatoren zijn onder voorbehoud van eventuele correcties van de gerapporteerde jaarrekeningen in Bel-first.

De patentindicatoren hebben als referentiejaar 2020.
De O&O indicatoren zijn geïmputeerd en geëxtrapoleerd naar de totale doelpopulatie op basis van weging, met als referentiejaar 2021.
U: niet voldoende datapunten om betrouwbare cijfers te berekenen.

Groei analyses	
Decompositie tabel:	decompositie van de groei van het aantal leden, de tewerkstelling en de toegevoegde waarde van de cluster in (i) blijvende leden, (ii) nieuwe leden en (iii) uittreedende leden.

Voor bepaalde sectoren en/of grote bedrijven waarvan slechts een deel van de bedrijfsactiviteit relevant is voor de cluster, worden de kernindicatoren gewogen.
Voor het bepalen van de sector van activiteit, grootte, multinationalaal karakter, ligging van de maatschappelijke zetel, etc. van bedrijven wordt steeds gebruik gemaakt van de meest recent data.
De berekende indicatoren zijn onder voorbehoud van eventuele correcties van de gerapporteerde jaarrekeningen in Bel-first. Daardoor kunnen er kleine afwijkingen optreden t.o.v. de kernindicatoren die gerapporteerd werden in voorgaande jaren.

Voor bijkomende informatie over de indicatoren en de analyse van de speerpuntclusters verwijzen we naar de volgende STORE beleidspapers (beschikbaar op de website van ECOOM-STORE)
[Daan Goutsmet, Cathy Lecocq en Astrid Volckaert \(2018\), “Methodologie voor het beschrijven van speerpuntclusters in Vlaanderen”, Beleidsrapport STORE-A-17-005.](#)
[Cathy Lecocq en Astrid Volckaert \(2019\), “Speerpuntclusters in Vlaanderen. Analyse van de clustergroei” Beleidsrapport STORE-A-19-010.](#)
[Gorrens et al. \(2022\), “Speerpuntclusters in Vlaanderen. Methodologie voor het berekenen van kernindicatoren” Beleidsrapport STORE-22-017.](#)

Bron:	Bel-first, PATSTAT, ECOOM Vragenlijst Onderzoek en Ontwikkeling 2022 (referentiejaar 2021)
Website:	www.ecoom.be en www.steunpunt-economie-ondernemen.be

Tabel 1: Economische kernindicatoren

	2022										
	A	G	VTE	TW	AP	TEP	ULC	I	SR	CR	EBITDA
Totaal	151	100	23272	4679307	201	1.04	.514	0.145	0.447	1.767	1868459
	0%	0%	1%	2%	118	1.04	.55	0.222	0.362	1.778	2%
Per sector											
overige primaire en sec. sector	35	25	8012	2362145	295	.926	.365	0.090	0.296	1.116	1241008
	0%	0%	2%	3%	154	1.29	.481	0.221	0.393	1.891	4%
maritieme industrie	36	25	7299	1398241	192	1.42	.62	0.184	0.600	2.162	405669
	1%	0%	6%	8%	153	1.42	.512	0.248	0.334	1.592	5%
wet. en tech. diensten	32	26	3422	383787	112	1.05	.884	0.161	0.501	2.255	36860
	1%	1%	8%	7%	142	1.93	.566	0.513	0.421	2.091	1%
overige diensten	48	41	4539	535133	118	.847	.632	0.168	0.424	1.912	184922
	0%	0%	0%	0%	101	.899	.594	0.209	0.351	1.745	1%
Per NACE 2-digits											
10-12	2	2	14	2275	162	2.6	.396	0.112	0.320	1.260	1002
	0%	0%	0%	0%	122	1.2	.552	0.194	0.383	1.443	0%
13-15	1	1	109	9110	84	2.13	.733	0.112	0.436	1.600	2282
	0%	0%	1%	1%	74	1.34	.704	0.287	0.427	2.273	1%
19 en 35-39	13	9	3596	1718609	478	.904	.237	0.099	0.285	1.028	1077064
	1%	1%	11%	13%	396	.924	.298	0.125	0.311	1.662	18%
20-22	5	4	1828	164470	90	.799	1.2	-0.005	0.146	1.097	-39485
	1%	1%	3%	1%	263	2.2	.397	0.208	0.492	1.962	-0%
23-27	8	6	1991	394518	198	1.18	.539	0.133	0.399	1.173	171257
	0%	0%	3%	4%	138	1.85	.549	0.251	0.418	2.053	4%
28-33	9	8	559	88113	158	.626	.586	0.241	0.444	1.571	30614
	0%	0%	1%	1%	106	1.23	.667	0.175	0.350	1.769	1%
41-43	13	5	4003	743634	186	1.64	.693	0.139	0.533	1.927	173977
	0%	0%	3%	5%	104	1.44	.6	0.297	0.365	1.952	4%
45-47	10	9	752	85933	114	1.72	.634	0.329	0.542	2.102	29283
	0%	0%	0%	0%	136	1.82	.471	0.241	0.354	1.905	0%
49-51	4	4	400	130527	326	1.7	.274	0.060	0.043	2.046	93365
	0%	0%	1%	2%	97	1.33	.662	0.292	0.336	1.638	5%
52-53	14	12	2636	565479	215	1.17	.517	0.246	0.729	2.597	203002
	1%	1%	3%	6%	107	1.32	.641	0.122	0.273	1.239	8%
55-56	5	4	191	16806	88	.689	.505	0.278	0.605	2.770	3329
	0%	0%	0%	1%	51	.993	.722	0.218	0.251	1.425	0%
61-63 en 95	9	8	192	23283	121	2.18	.567	0.669	0.386	1.421	9957
	0%	0%	0%	0%	157	1.58	.566	0.396	0.315	1.388	0%
64-68	9	9	595	80184	135	.453	.71	0.137	0.225	0.980	22748
	0%	0%	2%	1%	257	.444	.303	0.192	0.382	2.119	0%
69-70	10	10	542	64953	120	.775	.577	0.098	0.246	0.846	24226
	0%	0%	1%	1%	139	.475	.524	0.297	0.306	1.719	1%
71-72	31	25	3419	383583	112	1.05	.884	0.161	0.502	2.256	36799
	1%	1%	9%	7%	144	1.94	.561	0.521	0.424	2.094	1%
73-75	1	1	3	204	68	6.41	.695		0.165	0.796	61
	0%	0%	0%	0%	108	1.33	.667	0.429	0.338	1.829	0%
77-82	5	5	2433	207069	85	2.91	.856	0.110	0.558	2.252	28788
	0%	0%	1%	1%	67	1.14	.736	0.126	0.287	1.355	1%
84-99 uitz 95	2	2	9	557	62	1.11	.629	0.423	0.540	1.872	190
	0%	0%	0%	0%	74	1.37	.783	0.190	0.482	2.244	0%
Per tewerkstellingsklasse											
geen werknemers	18	13	0	172167			.0000619				164366
	0%	0%		1%			.0672				2%
micro (1-9)	43	40	193	52807	274	.484	.595	0.328	0.423	1.691	20907
	0%	0%	0%	0%	115	.962	.437	0.293	0.384	2.506	0%
klein (10-49)	39	34	1044	387937	372	.931	.259	0.386	0.481	2.753	271488
	0%	0%	0%	1%	101	1.18	.598	0.307	0.372	2.037	2%
middelgroot (50-249)	28	22	3583	571183	159	1.5	.495	0.319	0.400	2.377	270112
	1%	1%	1%	1%	122	1.05	.574	0.259	0.387	1.827	2%
groot (250-999)	13	10	5686	1254502	221	.993	.476	0.104	0.417	1.551	585126
	2%	1%	2%	3%	110	1.41	.655	0.230	0.379	1.694	5%
groot (1000-4999)	9	8	12578	2229002	177	1.19	.622	0.089	0.473	1.627	553730
	6%	5%	5%	6%	128	.943	.559	0.199	0.329	1.480	5%
groot (5000 en meer)	1	1	188	11709	62	.581	.765	0.313	0.354	0.660	2730
	4%	4%	0%	0%	93	1.61	.61	-0.002	0.304	1.157	0%
Per multinationala karakter											
Belgisch binnenlands bedrijf	59	50	4388	1240244	283	.81	.331	0.242	0.502	1.763	741734
	0%	0%	1%	2%	92	1.1	.607	0.231	0.366	1.936	3%
Belgische multinational	62	34	9218	2075812	225	.984	.507	0.101	0.383	1.483	932510
	0%	0%	2%	4%	111	.749	.575	0.259	0.364	1.801	4%
Buitenlandse multinational	30	13	9666	1363251	141	1.83	.692	0.143	0.482	2.040	194216
	0%	0%	2%	2%	160	1.35	.489	0.178	0.354	1.542	1%
Per provincie											
West-Vlaanderen	44	35	3249	899106	277	1.09	.341	0.119	0.439	1.463	561014
	0%	0%	1%	3%	103	1.07	.565	0.184	0.398	1.975	5%
Oost-Vlaanderen	34	30	3043	587945	193	1.93	.548	0.245	0.603	2.662	227105
	0%	0%	1%	2%	110	1.08	.581	0.259	0.390	2.007	2%
Antwerpen	46	29	8804	1545578	176	1.06	.636	0.162	0.392	1.471	452528
	0%	0%	2%	2%	134	1.12	.514	0.254	0.373	1.811	2%
Vlaams-Brabant	17	9	1590	347961	219	.657	.414	0.281	0.401	1.946	195003
	0%	0%	1%	1%	134	1.26	.526	0.210	0.341	1.734	2%
Limburg	2	2	12	288	24	1.31	2.13	0.469	0.487	1.381	-328
	0%	0%	0%	0%	96	1.2	.599	0.284	0.378	1.997	0%
Brussel	8	4	6574	1298429	198	.957	.501	0.056	0.463	1.856	433137
	1%	0%	2%	4%	116	.747	.577	0.144	0.287	1.204	4%
Per leeftijdsklasse											
1-9	32	28	1262	275363	218	.599	.546	0.087	0.408	2.603	106816
	0%	0%	1%	1%	100	.731	.581	0.341	0.231	1.458	1%
10-19	36	28	743	423804	570	.636	.148	0.507	0.410	2.313	342440
	0%	0%	0%	1%	103	1.06	.552	0.208	0.324	1.735	3%
20-29	34	31	3614	1101992	305	1.14	.343	0.184	0.284	1.115	498651
	0%	0%	1%	3%	131	1.56	.494	0.273	0.378	1.889	4%
30-39	17	14	5889	1187482	202	1.11	.539	0.198	0.539	1.724	457798
	0%	0%	2%	3%	113	1.21	.597	0.236	0.389	1.917	3%
40-49	12	11	1164	174403	150	1.26	.547	0.342	0.587	3.211	69215
	0%	0%	1%	1%	114	.674	.572	0.159	0.382	1.793	1%
50-59	7	5	5541	505837	91	1.15	1.02	-0.004	0.420	1.769	-25236
	0%	0%	3%	3%	100	1.49	.658	0.157	0.440	1.839	-1%
60-69	4	4	876	194510	222	2.28	.452	0.151	0.206	1.606	99526
	0%	0%	1%	2%	112	1.2	.599	0.041	0.410	2.038	3%
70 en ouder	9	8	4183	815918	195	1.32	.58	0.131	0.521	1.669	319251
	1%	1%	3%	3%	194	1.06	.436	0.216	0.389	1.531	2%
Waalse bedrijven											
	4	4	1062	199098	187						

Noot: deze tabel rapporteert de kernindicatoren voor de Blauwe Cluster (vet) en hun percentage in de Vlaamse economie (cursief, %) of het gemiddelde in de Vlaamse economie (cursief, zonder %) voor de jaren vermeld in de tweede rij.

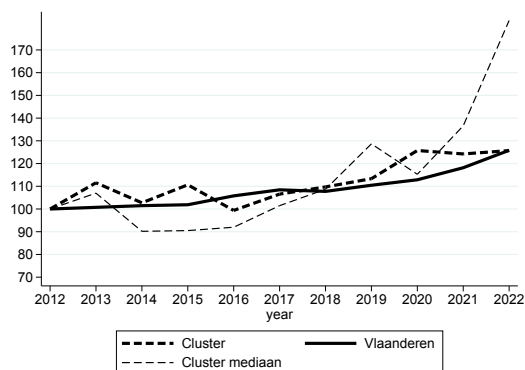
Tabel 2: Innovatie kernindicatoren

	2020			2021	
	PO	P	O&OI	O&OI	O&OP
Totaal	9.0	182	3.76%	255	1459
	2%	5%	2.31%	3%	3%
Per sector					
maritieme industrie	1.0	18	2.12%	67	297
	3%	7%	3.12%	12%	9%
overige diensten	2.0	6	9.96%	20	141
	1%	1%	2.04%	1%	1%
overige primaire en sec. sector	2.0	152	3.38%	104	537
	1%	7%	1.64%	3%	4%
wet. en tech. diensten	4.0	6	19.62%	63	485
	5%	1%	25.53%	4%	6%
Per NACE 2-digits					
01-09,12,32,35-43 Overige industrie	1.0	18	1.42%	56	244
	2%	13%	0.78%	23%	17%
10-11 Voeding/Dranken	0.0	0	U	U	U
	0%	0%	0.40%	U	U
13-15 Textiel/Kleding/Leer	0.0	0	U	U	U
	0%	0%	1.55%	U	U
16-18,31 Papier/Hout/Kurk/Meubelen/Drukkerij	0	0	U	U	U
	0	0	0.63%	U	U
19,22-23 Raffinaderijen/Rubber/Kunststoffen/Niet-metaalhoudende minerale producten	0.0	0	U	U	U
	0%	0%	0.56%	U	U
20-21 Chemie/Farmaceutische industrie	1.0	127	U	U	U
	3%	13%	3.38%	U	U
24-25,33 Metaal/Reparatie en installatie van machines	1.0	25	U	U	U
	3%	12%	1.20%	U	U
26-27 Informatica/Elektronische en optische producten/Elektronica	0	0	U	U	U
	0	0	8.72%	U	U
28-30 Machines/Voertuigen	0.0	0	U	U	U
	0%	0%	2.40%	U	U
45-47 Groot- en detailhandel	0.0	0	U	U	U
	0%	0%	0.61%	U	U
49-58,64-70,73-99 Overige diensten	2.0	6	4.74%	25	152
	2%	1%	1.21%	4%	4%
59-63,71-72 Productiehuizen/Telecom/ICT/Ingenieurs/Technische testen	4.0	6	19.37%	68	534
	4%	1%	16.55%	2%	3%
Per tewerkstellingsklasse					
groot (250 en meer)	3.0	170	3.09%	163	930
	14%	20%	1.97%	4%	5%
klein (10-49)	1.0	1	3.42%	20	139
	1%	0%	2.48%	2%	2%
micro (1-9)	3.0	9	47.97%	27	57
	2%	3%	5.87%	6%	2%
middelgroot (50-249)	2.0	2	5.23%	44	334
	2%	0%	3.07%	2%	3%
geen werknemers	0.0	0			
	0%	0%			
Per multinationalaal karakter					
Belgisch binnenlands bedrijf	4.0	10	1.85%	24	231
	2%	2%	2.50%	2%	2%
Belgische multinational	4.0	171	5.03%	168	796
	2%	12%	2.71%	9%	9%
Buitenlandse multinational	1.0	1	2.95%	58	415
	1%	0%	2.13%	1%	2%
n.b.	0	0	U	U	U
	0	0	2.97%	U	U
Per leeftijdsklasse					
1-9	2.0	21	7.92%	U	U
	2%	4%	5.41%	U	U
10-19	1.0	1	0.97%	5	60
	1%	0%	3.80%	%	1%
20-29	3.0	7	6.82%	48	288
	4%	1%	3.80%	3%	4%
30-39	1.0	1	1.85%	49	441
	1%	0%	1.07%	5%	7%
40-59	1.0	127	6.30%	52	314
	4%	37%	0.75%	7%	7%
60 en ouder	1.0	25	U	U	U
	4%	2%	3.82%	U	U

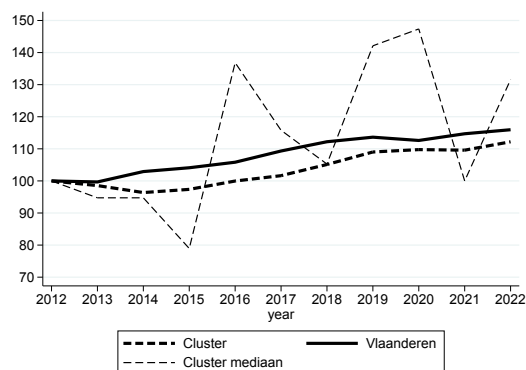
Noot: deze tabel rapporteert de innovatie indicatoren voor de Blauwe Cluster (vet) en hun percentage in de Vlaamse economie (cursief, %) of het gemiddelde in de Vlaamse economie (cursief, zonder %) voor de jaren vermeld in de tweede rij.

Tabel 3: Decompositie van de leden

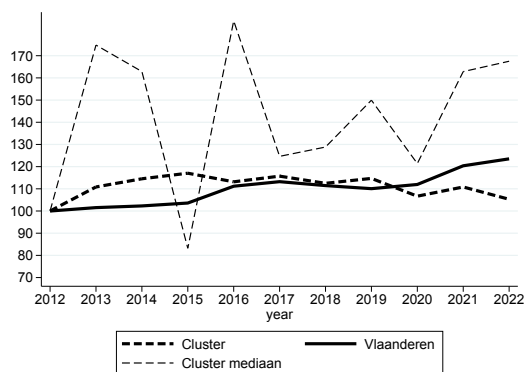
	Aantal	VTE	TW	AP
Totaal				
2023	151	23272	4679307	201
2022	185	27038	4889342	181
groei	-34	-3766	-210035	20
groei (%)	-18	-14	-4	11
Blijvende leden				
2023	133	22103	4390305	199
2022	133	21587	4209398	195
groei	.	516	180907	4
In- en uittredende leden				
2023	18	1169	289002	247
2022	52	5451	679944	125
groei	-34	-4282	-390942	122

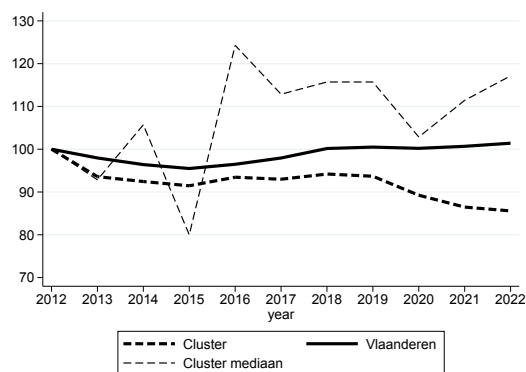
(1a) groei nav totaal

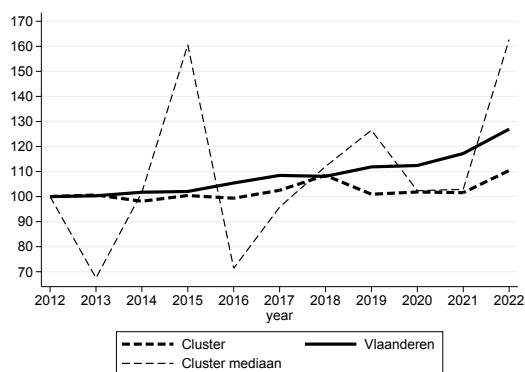
(1b) groei fte totaal

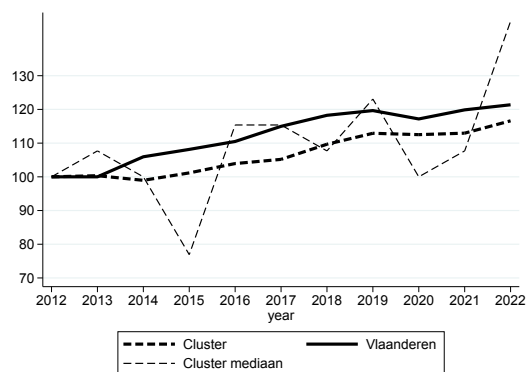
(1c) groei nav industrie

(1d) groei fte industrie

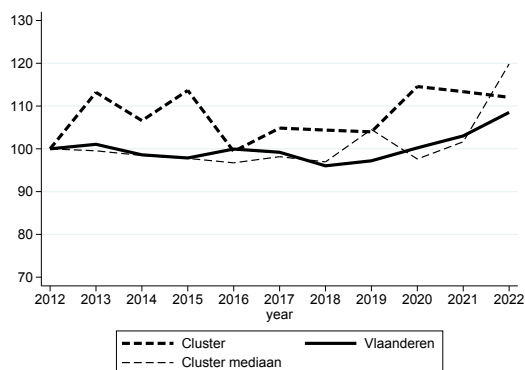

(1e) groei nav diensten

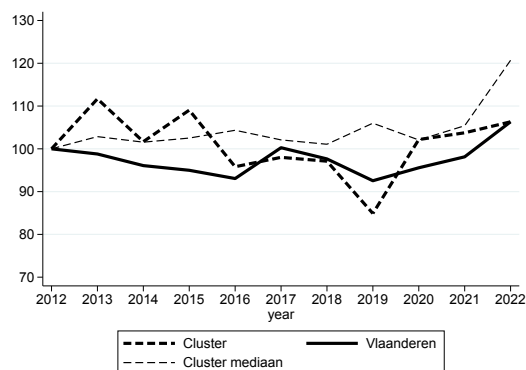

(1f) groei fte diensten

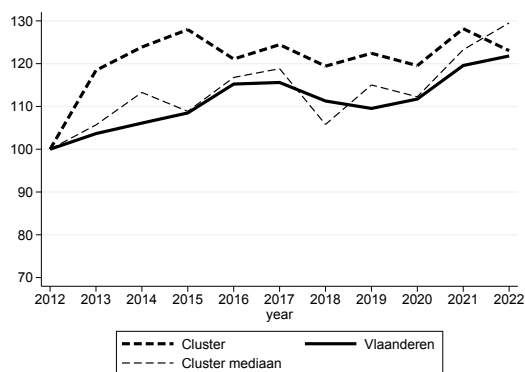
Figuur 1: Groei in Toegevoegde waarde en Tewerkstelling (VTE)

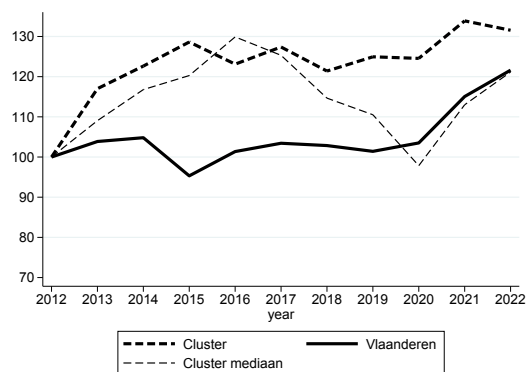
(2a) groeï ap totaal

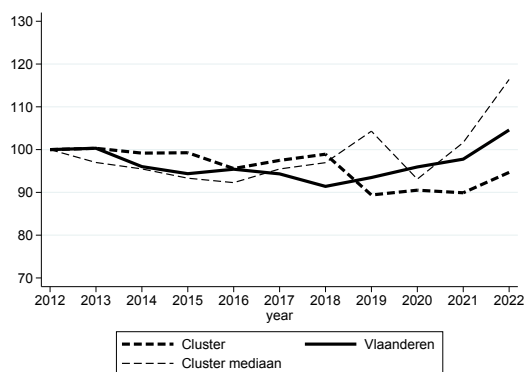
(2b) groeï tfp totaal

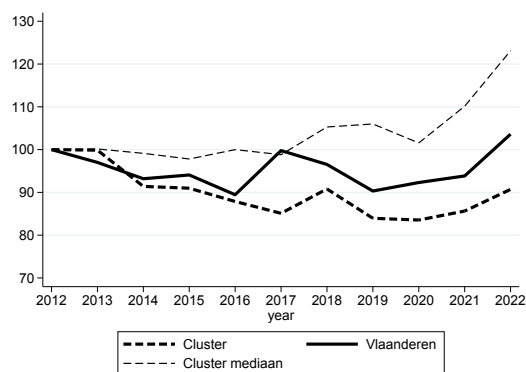
(2c) groeï ap industrie

(2d) groeï tfp industrie

(2e) groeï ap diensten

(2f) groeï tfp diensten

Figuur 2: Groei in arbeids- en factorproductiviteit